

DE SALLENTE A ESPOT PASSANT PEL PEGUERA

-I-

(17 de juliol de 2004)

Quarts de set de la tarda. Una dotzena mal comptada de vaques pastura plàcidament a tocar de l'estany. L'aigua del Colomina és un mirall de grisos tranquils batuda, de tant en tant, per alguna truita confiada. Hem pujat de Sallente pel camí que en diuen Pícolo fins a l'estany Gento i, fent una mica de marrada, hem tret el nas a la punta del Tort on hem dinat pel vol de les tres. El dia s'ha anat espatllant i el temps no es presenta gaire catòlic per demà que, a banda de la travessa que ens ha de dur fins a Espot, alguns tenim intenció de pujar al Peguera, senyor de la contrada, a frec dels tres mil. Però si el temps continua rúfol potser haurem de canviar les oracions.

Acabàvem de dinar que s'han escapat quatre gotes i un parell de trons, però a partir de les cinc, arribats al refugi, la tarda s'ha mig arreglat i ara transita amb boires altes i pedaços d'un sol de forat que escalfa a preu fet quan els núvols el deixen sortir. Hem aprofitat un d'aquests oasis de bonança per banyar-nos a l'estany: si puc triar, m'estimo més el cop geniüt de l'aigua freda – vint segons i prou, cada cop que hi entro- que no pas la cua de la dutxa calenta del refugi. La rigorosa fuetada de l'estany sobre el cos et refà i retorna de cop: de primer, la sang sembla que es constreny a la defensiva, però s'escampa tot seguit per escombrar el cansament. Si més no, així m'ho sembla... Refets, ens hem assegut sobre les roques a badocar una estona i respirar la intensa plenitud de l'indret. Som al centre d'una corprenedora bellesa mineral que s'acaba de remarcar amb la tebior d'una tarda que ara gira cap a l'agonia del capvespre. Badem com s'empaitaven els núvols i, lluny, el capciró punxegut del Peguera va i ve, surt i s'amagava a remolc de les boires que volen lleugeres de ponent cap a llevant.

El refugi del Colomina és tan menut que sembla de joguina i està collat amb vents a les roques del voltant. El porta un muntanyenc mític, Enric Lucas, el més jove de l'expedició a l'Everest que va fer cim l'any l'agost de 1985: els Óscar Cadiach, Toni Sors, Carles Vallès, Nil Bohigas, Conrad Blanch i altres. Deu ser per aquesta raó que l'edifici nepaleja, amb estibes de banderoles de colors que fan companyia als vents d'acer que li subjecten l'ànima a la pedra.

(. . . .)

Als refugis et fan sopar sempre molt d'hora i m'ha vagat acabar de llegir *Els llamps de la Maleïda*¹, de mossèn Jaume Oliveras, un llibret deliciós i dramàtic, la ressenya de l'ascensió a l'Aneto, el 27 de juliol de 1916, amb la mort del guia benasquès Josep Sayó i l'alpinista d'origen alemany Adolf Blass al pas de Mahoma. No arriba al centenar de pàgines, però és una narració plena de força i amb una escriptura eficaç que t'atrapa d'immediat, de la mateixa manera que la boira va enxampar els muntanyencs dalt del cim i se'ls convertí de cop en una pedregada carregada d'electricitat. Es veu que la tempesta elèctrica va avisar-los però no en van saber distingir els senyals: el soroll de sofregit entre les roques, *igual que els cants dels saltarells a les migdiades de calor*, escriu mossèn Oliveras. Fins que l'espurna d'un llamp els passà fregant i els percutí la barrinada del tro. Van sortir ràpid cap al pas de Mahoma i, quan el passaven, un altre llamp va llençar timba avall, per la canal que dona a la gelera del Coronas, els cossos de Josep Sayó i Adolf Bass, que no van morir del patac de la caiguda sinó de la força de la descàrrega elèctrica. Escriu mossèn Oliveras que Blass tenia sobre el pit un cop formidable *que li havia enfonsat la naurella, deixant-li una gran cremada; aquesta baixava després en direcció a la butxaca dreta de les calces, cremant-la tota junt amb les robes interiors del trajecte recorregut; la sivella del cinturó estava convertida en un munyoc de metall fos i, al seu nivell i més avall, tota la pell era negra de la gran cremada.*

-II-

(18 de juliol de 2004)

Quarts de nou del matí. El temps continua emboirat per bé que aguanta sense aigua. Ha plogut durant la nit però sense acabar de fer net. Hem pujat vorejant els estanys de Colomina i de Mar, hem enfilat, dret com un fus, el Pas de l'ós i, pel portell del Saburo, hem arribat a l'estany del mateix nom. És ara que cal decidir-se: seguim tots cap al port i continuem plegats la travessa o, com era previst, els que s'hi vegin en cor s'embranquen abans cap al nord-oest fins al coll de Peguera per fer el cim. Amb la lectura d'ahir al vespre i davant

d'un temps tan maixantot, que vés a saber si s'acabarà revoltant, la decisió hauria de ser clara: no pujar-hi. Però el grup dóna confiança, el matí tampoc no s'acaba d'espatllar del tot i trio provar de fer el cim. Ens dividim en dos grups i el més assenyat pren el GR que puja al port del Saburo, entra al parc d'Aigües Tortes i baixa cap al refugi de Josep M. Blanch.

(. . . .)

El darrer tram del Peguera és enredat, per més que les guies diguin que la cara sud només té una dificultat mitjana que demana ajudar-se amb les mans en la grimpada final. Si hi he pujat és per allò del grup que dóna confiança i perquè anem aconduïts per un parell de muntanyencs experts. La via difícil és la cara est, quan el Peguera es veu com la piràmide sobirana de la regió, amb una paret llisa, que diuen que es pot pujar per un parell de canals vertiginoses que s'esbalcen directes a la coma del port. Nosaltres l'hem fet des del coll, seguint les fites de la tartera sense gaire destorb fins arribar a l'esquena d'ase del darrer tros de la carena, on la cosa comença a complicar-se, i hem acabat crestejant fins al cim. El darrer tram, molt aeri, és un amuntegament de blocs de granit que, si bé sembla que aguanten fermes, veus que tard o d'hora rodolaran avall perquè no hi estan subjectes sinó apilonats, com el garbuix de pedres d'una escullera. El cim és estret i punxegut, li donen forma les roques més enlairades de la cresta i s'hi arriba després de passar a cavall sobre una bretxa delicada, com qui cavalca en el buit. Hi hem parat poca estona perquè el temps continua rúfol i perquè anem amb el neguit de no fer esperar gaire el grup que ens va al davant.

Des de la bretxa prèvia al cim hem baixat per una canal dreta que té instal·lada una corda fixa i, amb una mica més de mitja hora, ens hem plantat de nou a la collada d'on hem partit. De coll a coll, com si fos el joc de l'oca, arribem a la base del de Saburo a quarts d'una del migdia. És aviat per dinar, ens limitem a menjucar una mica de nyoca i ajornem l'entrepà fins al refugi de Josep M. Blanch, cap a les tres de la tarda. Encara no ho sabem, però ens esperen els moments més bonics de l'excursió, sobretot després del cop de pit de la nova collada per un tarterar que es fa massa lent: la motxilla pesa amb el roc afegit del Peguera, psicològicament ja no estàs d'orgues per més pujades i

¹ Mossèn Jaume Oliveras, *Els llamps de la Maleïda*. Valls, 2003. Cossetània Edicions

et sembla que tot ha de rodar costa avall perquè vens d'un cim. Entrem a Aigües Tortes pel port de Saburo i la primera baixada, fins a l'estany de Cap de Port, et posa en un marc de bellesa tel·lúrica incomparable. Sense que te n'acabis d'adonar, entres en un d'aquells moments en què la muntanya deixa de ser esport per convertir-se en mística, en un tast insòlit de bellesa, en l'exultació interna que porta afegit el desig de quedar-s'hi. I entens més bé el passatge evangèlic del Tabor, abans de la transfiguració de Jesús, quan Pere va comentar que donava bo d'estar-s'hi i, si Jesús volia, hi faria tres cabanes, *una per a vós, una per a Moisès i una per a Elías...*

(. . . .)

A partir de les quatre de la tarda, comença la tirada més feixuga i poca solta de la jornada: una baixada a peu, que es torna inacabable, del refugi de Josep M. Blanch fins a Espot. Qui més qui menys va cruixit per les hores d'anar amunt i avall, els genolls grinyolen per l'esforç i comencen a queixar-se de la baixada. No és debades que hem pujat a frec dels tres mil metres i, fins a Espot, n'hauem baixat més de 1.500. Van i vénen les nuvolades del desencís, quan la mateixa fatiga et diu que fas el passerell, que ja n'hi ha prou i ja no tens edat per a aquestes batusses. Però no cal fer-ne gaire cas, perquè demà, quan enfilis la Diagonal per entrar a la selva de cada dia, tornaràs a somiar amb la muntanya i repassaràs mentalment el calendari per veure quan s'escau la propera tornada al Pirineu. No és que portis la muntanya al cor, sinó que una part de tu mateix s'hi ha quedat i encara hi roda. No acabes de saber el perquè, només saps que t'hi trobes a gust, en harmonia amb tu mateix i, de tant en tant, amb aquella difusa experiència que et fa palpar, si és possible, l'ombra erràtica de la felicitat.

Isidor Cònsul